

گزارش دوره بیست و چهارم طرح شاخص مدیران خرید (PMI) کل اقتصاد

شهریور ۱۴۰۰

۵۵,۵۵

شامخ کل اقتصاد
دوره بیست و چهارم

گزارش دوره سی و ششم طرح شاخص مدیران خرید (PMI) بخش صنعت

شهریور ۱۴۰۰

۵۷,۶۶

شامخ صنعت
دوره سی و ششم

- شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در شهریور ماه برای کل اقتصاد ۵۵,۵۵ به دست آمده است که نسبت به مرداد ماه (۴۶,۵۹) افزایش داشته است و به دلیل شروع مجدد فعالیت اکثر کسب و کارها در کشور بعد از رکود شدید ۲ ماهه اخیر به یکی از بیشترین مقادیر خود از ابتدای شروع طرح رسیده است. در شهریور ماه عدد همه زیرشاخص‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده‌اند. در این ماه، وضعیت بخش‌های خدمات، کشاورزی و صنعت نسبت به ماه قبل بهتر شده و فقط شاخص بخش ساختمان کمتر از ۵۰ شده است.
- شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در شهریور ماه ۵۷,۶۶ بعد از دو ماه کاهش پیاپی به دلیل بازگشایی مجدد کسب و کارها بعد از پیک پنجم کووید ۱۹ به بیشترین مقدار خود طی ۴ ماهه اخیر رسیده است.
- شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۰,۱۳) همچنان با شدت زیاد در حال افزایش است. شاخص قیمت مصرف کننده در شهریور ماه به ۳۵۱,۱ رسیده که نسبت به ماه قبل ۳,۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. این در حالیست که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریور ماه برای خانوارهای کشور به رقم ۴۵,۸ درصد رسیده است.
- شاخص قیمت محصولات تولید شده یا خدمات در شهریور ماه (۶۲,۵۲) با افزایش شدید قیمت مواد اولیه و لوازم مورد نیاز با شیب بیشتری افزایش یافته و طی ۵ ماهه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است.

- شاخص مدیران خرید صنعت در شهریور ماه ۵۷,۶۶ به دست آمده است و بعد از ۲ ماه پیاپی رکود فعالیت‌ها، روند بهبود در فعالیت‌های بخش صنعت مشاهده می‌شود. در بین زیرشاخص‌های اصلی شاخص صنعت، فقط شاخص موجودی مواد اولیه عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده و سایر زیرشاخص‌ها بالای ۵۰ بوده‌اند. در شهریور ماه همه رشته فعالیت‌های صنعتی به جز صنایع نساجی و پوشاک و چرم، عدد شاخص کل صنعت بالای ۵۰ را ثبت کرده‌اند.
- شاخص موجودی مواد اولیه در شهریور ماه (۴۸,۷۵) برای چهارمین ماه پیاپی همچنان کمتر از ۵۰ بوده است هرچند شدت کاهش آن نسبت به ماه قبل اندکی کمتر شده است. افزایش شدید قیمت مواد اولیه و نوسانات نرخ ارز، دلیل اصلی کمبود مواد اولیه در بخش صنعت است.
- شاخص میزان فروش محصولات در شهریورماه (۵۸,۱۹) نسبت به تیر و مردادماه که با افت شدید روبرو شده بود، مجدداً افزایشی شده اما همچنان بسیاری از تولیدکنندگان از کمبود شدید نقدینگی و مشکل در تامین مواد اولیه شکایت دارند. در شهریورماه شاخص میزان فروش محصولات به ترتیب در صنایع چوب، کاغذ و مبلمان، بیشترین و در صنایع فلزی، کمترین مقدار را داشته است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

آخرین داده‌های شاخص جهانی IHS Markit و J.P.Morgan در ماه سپتامبر نشان می‌دهند که شاخص جهانی ۵۴٫۱ ثبت شده و مانند ماه آگوست در کمترین مقدار ۶ ماهه اخیر قرار دارد. اما همچنان برای ۱۵ امین ماه پیاپی، عدد شاخص بهبود فعالیت‌ها را نشان می‌دهد. از میان ۳۱ کشوری که داده‌های ماه سپتامبر برای آن‌ها در دسترس بود، ۲۴ کشور عدد PMI بالای ۵۰٫۰ را ثبت کرده‌اند. تولیدات کشورهای اروپایی (اتریش ، هلند ، ایرلند ، ایتالیا ، آلمان ، یونان ، اسپانیا ، جمهوری چک و انگلستان) با ۹ مورد از میان ۱۰ رتبه برتر در صدر رتبه‌های رشد قرار گرفتند و صنعت امریکا نیز به طور قوی عمل کرده و در رتبه سوم قرار گرفته‌است. در کشورهای آسیایی عملکرد عموماً ضعیف‌تری مشاهده شد و از میان ۱۲ مورد کمترین PMI در ماه سپتامبر، ۱۰ مورد به طور کامل در این قاره واقع شده‌اند و کشورهای تایلند ، مالزی ، میانمار و ویتنام و روسیه عدد زیر ۵۰ را ثبت کرده‌اند.

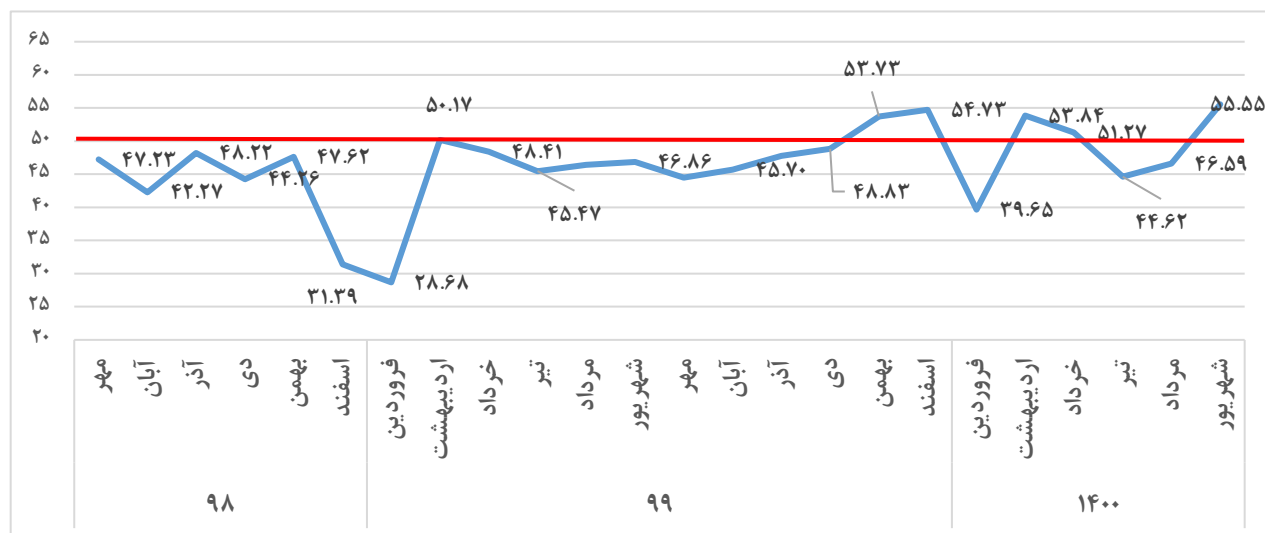
طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در شهریورماه ۵۵٫۵۵ به دست آمده‌است که نسبت به مرداد ماه (۴۶٫۵۹) افزایش قابل توجه داشته‌است و به یکی از بیشترین مقدار خود از ابتدای شروع طرح رسیده‌است. البته دلیل عمده این افزایش شاخص و زیرشاخص‌های آن در شهریور ماه شروع مجدد فعالیت اکثر کسب و کارها در کشور بعد از رکود شدید ۲ ماهه اخیر (به دلیل تعطیلات ناشی از پیک پنجم کووید و شرایط سیاسی کشور) بوده‌است. در شهریور ماه عدد همه زیرشاخص‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده‌اند. در این ماه شاخص بخش‌های خدمات ، کشاورزی و صنعت نسبت به ماه قبل بهتر شده و فقط شاخص بخش ساختمان زیر ۵۰ ثبت شده‌است.

- شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در شهریور ماه ۵۷٫۶۴ بعد از دو ماه کاهش پیاپی به بیشترین مقدار خود طی ۴ ماهه اخیر رسیده‌است. به خصوص که بازگشایی مجدد کسب و کارها بعد از پیک پنجم کووید ۱۹ در افزایش فعالیت‌ها تاثیرگذار بوده‌است با این حال فعالیت‌ها در بخش ساختمان با رکود همراه بوده‌است.
 - شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۷٫۴۳) در شهریور ماه افزایش داشته و به بیشترین مقدار خود از ابتدای شروع طرح رسیده‌است. افزایش این شاخص هم که در بخش صنعت و خدمات و کشاورزی بوده‌است بیشتر متأثر از شرایط بعد از رکود شدید دو ماه قبل و کمتر شدن تردید در تصمیم‌گیری مشتریان است.
 - شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۲٫۶۵) نسبت به مرداد ماه افزایش داشته و شیب آن اندکی نسبت به ماه قبل بیشتر شده‌است. افزایش این شاخص علی‌رغم کاهش در بخش ساختمان ناشی از افزایش استخدام در بخش‌های خدمات، کشاورزی و صنعت است.
 - شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۸۰٫۱۳) همچنان با شدت زیاد در حال افزایش است. شاخص قیمت مصرف کننده در شهریور ماه به ۳۵۱٫۱ رسیده که نسبت به ماه قبل ۳٫۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. این در حالیست که نرخ تورم دوازده ماهه منتهی به شهریور ماه برای خانوارهای کشور به رقم ۴۵٫۸ درصد رسیده‌است.
 - شاخص قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات در شهریور ماه (۶۲٫۵۲) با افزایش شدید قیمت مواد اولیه و لوازم مورد نیاز با شیب بیشتری افزایش یافته و طی ۵ ماهه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده‌است.
 - شاخص میزان فروش کالاها و خدمات نیز (۵۷٫۶۴) که طی ۲ ماهه اخیر به شدت کاهش یافته بود بیشترین مقدار ۶ ماهه اخیر را ثبت کرده‌است.
- به طور کلی براساس نظرسنجی انجام شده از فعالان اقتصادی در شهریورماه همانطور که پیش‌بینی می‌شد شاخص مدیران خرید از حالت رکود شدید ۲ ماهه اخیر خارج شده و اکثر فعالیت‌های کسب و کار، بعد از تعطیلات ناشی از پیک پنجم کووید ۱۹، فعالیت خود را مجدداً از سرگرفتند. هرچند بنا به گفته فعالان اقتصادی همچنان با مشکلات زیادی اعم از افزایش شدید قیمت‌های مواد اولیه و لوازم مورد نیاز و مشکل تامین آن، کمبود شدید نقدینگی و بی‌ثباتی شدید نرخ ارز و کاهش تقاضای مشتریان، دست و پنجه نرم می‌کنند.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) شهریور ۱۴۰۰

شاخص	تیر ۱۴۰۰	مرداد ۱۴۰۰	شهریور ۱۴۰۰
شاخص کل	۴۴.۶۲	۴۶.۵۹	۵۵.۵۵
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۴۴.۹۳	۴۰.۴۱	۵۷.۶۴
میزان سفارشات جدید مشتریان	۳۳.۹۸	۴۳.۸۹	۵۷.۴۳
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۹.۶۲	۵۴.۳۷	۵۴.۵۱
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۴۷.۸۱	۴۷.۱۶	۵۲.۰۳
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۴.۸۷	۵۲.۲۳	۵۲.۶۵
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۸۴.۰۲	۸۰.۷۵	۸۰.۱۳
موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق	۴۸.۳۶	۵۰.۱۵	۵۰.۰۹
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۲.۰۹	۴۵.۱۱	۴۸.۷۴
قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۵۸.۱۸	۵۹.۰۳	۶۲.۵۲
مصرف حامل‌های انرژی	۵۶.۵۷	۴۵.۹۴	۵۰.۲۲
میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۲.۶۷	۴۰.۰۱	۵۷.۶۴
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۷.۰۱	۶۴.۳۴	۶۳.۳۲

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

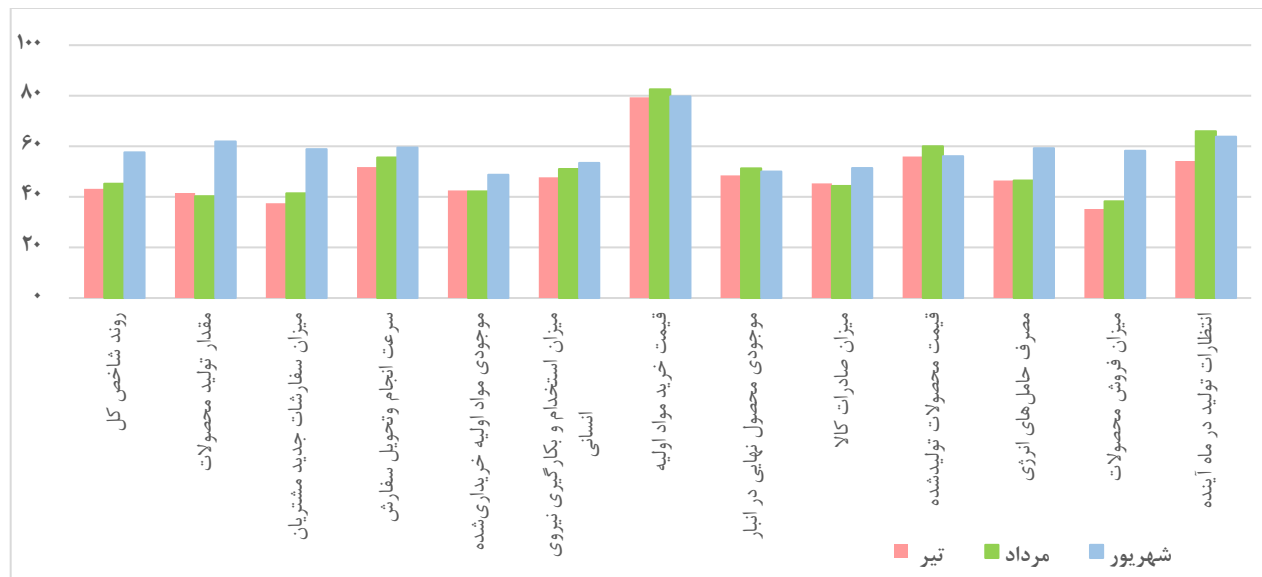

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در شهریور ماه عدد ۵۷,۶۶ به دست آمده است و بعد از ۲ ماه پیاپی رکود فعالیت‌ها، روند بهبود در فعالیت‌های بخش صنعت مشاهده می‌شود. با این حال همچنان حدود نیمی از شرکت‌کنندگان وضعیت را مانند ماه قبل ارزیابی کردند. در بین زیرشاخص‌های اصلی شاخص صنعت، فقط شاخص موجودی مواد اولیه عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده و سایر زیرشاخص‌ها بالای ۵۰ بوده‌اند. در شهریور ماه همه رشته فعالیت‌های صنعتی به جز صنایع نساجی و پوشاک و چرم، عدد شاخص کل صنعت بالای ۵۰ را ثبت کرده‌اند.

- شاخص مقدار تولید محصولات در شهریور ماه (۶۱,۹۶) بیشترین مقدار خود را طی ۴ ماه اخیر به ثبت رسانده است. افزایش این شاخص به دلیل بازگشایی صنایع بعد از تعطیلات ناشی از پیک پنجم کرونا بوده است.
 - شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در شهریور ماه (۵۸,۹۳) افزایش داشته است و طی ۴ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. البته فعالان اقتصادی با کاهش قدرت خرید مشتریان و کمبود شدید نقدینگی آن‌ها مواجه هستند.
 - شاخص موجودی مواد اولیه در شهریور ماه (۴۸,۷۵) برای چهارمین ماه پیاپی همچنان روند کاهشی داشته است هرچند شدت کاهش آن نسبت به ماه قبل اندکی کمتر بوده است. افزایش شدید قیمت مواد اولیه و نوسانات نرخ ارز، دلیل اصلی کمبود مواد اولیه در بخش صنعت است. از سوی دیگر بسیاری از مواد اولیه داخلی با افزایش قیمت شدید همراه بوده‌اند. (برخی از صنایع مانند پتروشیمی‌ها قیمت فروش محصولات خود را به شدت افزایش داده‌اند که صنایع وابسته در تامین مواد اولیه داخلی با مشکل روبرو شده‌اند.)
 - شاخص قیمت خرید مواد اولیه (۷۹,۷۳) در شهریور ماه همچنان به شدت در حال افزایش است به خصوص که افزایش نرخ ارز از یک سو و افزایش شدید قیمت مواد اولیه داخلی از سوی دیگر بر این روند افزایشی تاثیرگذار بوده است. اما به علت کاهش سطح عمومی تقاضا و کمبود نقدینگی از سوی مشتریان، تولیدکنندگان، قیمت فروش محصولات تولید شده (۵۶,۰۷) را متناسب با افزایش قیمت مواد اولیه افزایش نداده‌اند.
 - شاخص میزان صادرات کالا (۵۱,۳۶) با اندکی افزایش طی ۶ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است. اگرچه شاخص صادرات در صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع شیمیایی و پوشاک و چرم به شدت کاهش یافته است و به اعتقاد فعالان این حوزه افزایش شدید قیمت مواد اولیه توان رقابت با سایر کشورها را از آن‌ها گرفته است.
 - شاخص میزان فروش محصولات در شهریور ماه (۵۸,۱۹) نسبت به تیر و مرداد ماه که با افت شدید (به دلیل تعطیلات کرونا و تغییرات فضای سیاسی کشور) روبرو شده بود مجدداً بهتر شده اما همچنان بسیاری از تولیدکنندگان از کمبود شدید نقدینگی شکایت دارند که در تامین مواد اولیه آن‌ها را دچار مشکل کرده است. در شهریور ماه شاخص میزان فروش محصولات به ترتیب در صنایع چوب، کاغذ و مبلمان بیشترین و در صنایع فلزی کمترین مقدار را داشته است.
- به طور کلی در شهریور همانطور که شاخص انتظارات ماه قبل نشان می‌داد شاخص مدیران خرید افزایش یافته و تولیدکنندگان در بخش صنعت بعد از رکود شدید فعالیت‌ها در تیر و مرداد، مجدداً فعالیت‌های خود را از سر گرفتند و دلیل اصلی افزایش شاخص نیز بیشتر ناشی از همین موضوع است. افزایش شدید نرخ ارز، افزایش قیمت مواد اولیه داخلی و خارجی کمبود شدید نقدینگی در اکثر صنایع تولیدکنندگان را با چالش کمبود نقدینگی و مواد اولیه روبرو کرده است که تاثیر مستقیم بر بازار کالاهای صادراتی خواهد داشت.

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به شهریور ۱۴۰۰

برخی از مشکلات اصلی از دید فعالان اقتصادی در شهریورماه ۱۴۰۰:

-افزایش شدید قیمت مواد اولیه توسط پتروشیمی‌ها، صنایع پایین دستی مانند لاستیک و پلاستیک را با هزینه بالای تولید روبرو کرده به طوری که امکان رقابت در بازارهای صادراتی را از آن‌ها گرفته‌است و با ادامه روند ممکن است بازار صادرات ایران در این حوزه به کلی از بین رود. (لاستیک و پلاستیک)

-افزایش شدید قیمت مواد اولیه و کمبود نقدینگی، افزایش قیمت حامل‌های انرژی، قابل پیش بینی نبودن قیمت مواد اولیه، دریافت مطالبات به صورت چک، بسیاری از تولیدکنندگان را با مشکل روبرو کرده‌است. (صنایع فلزی و...)

-افزایش قیمت حامل‌های انرژی از یک سو و افزایش قیمت مواد اولیه فولادی از سوی دیگر باعث شده تا قیمت تمام شده تولید بالا رود و توان رقابت در بازارهای صادراتی وجود نداشته باشد. (صنایع فلزی)

-مواد اولیه داخلی با افزایش قیمت بالایی همراه بوده و نقدینگی و تقاضا پایین است از سوی دیگر حمایت از صادرات در زمینه افزایش قیمت‌ها صورت نمی‌گیرد. به دلیل تقاضای کم ناچار به پایین آوردن قیمت‌ها شده‌اند. (پوشاک و چرم)

--اخذ هزینه گزاف برای صدور مجوزها توسط سازمان غذا و دارو برای تولیدکنندگان آرایشی بهداشتی و مشکل شدید کمبود نقدینگی در تولیدکنندگان صنایع داروسازی، تولیدکنندگان را با چالش زیادی روبرو کرده‌است. (صنایع شیمیایی)

جدول ۳: وضعیت شاخص های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید-شهریور ۱۴۰۰

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۳.۲۱	۶۴.۸۹	۴۷.۸۱	۶۴.۶۶	۵۶.۴۳	۵۳.۰۸	۶۰.۲۳	۵۶.۲۰	۶۵.۷۵	۶۱.۴۷	۴۵.۰۰	۶۱.۶۷
مقدار تولید محصولات	۵۷.۱۴	۷۰.۴۵	۴۳.۷۵	۷۰.۴۵	۶۴.۲۹	۵۷.۱۴	۶۰.۹۴	۶۰.۱۹	۷۵.۰۰	۶۵.۵۲	۵۶.۲۵	۶۶.۶۷
میزان سفارشات جدید	۷۱.۴۳	۷۲.۷۳	۵۰.۰۰	۶۱.۳۶	۵۷.۱۴	۴۹.۱۱	۶۲.۵۰	۶۰.۱۹	۶۵.۰۰	۶۷.۲۴	۴۳.۷۵	۶۶.۶۷
سرعت انجام و تحویل سفارش	۳۵.۷۱	۶۳.۶۴	۵۰.۰۰	۷۲.۷۳	۶۴.۲۹	۵۸.۰۴	۵۹.۳۸	۵۴.۶۳	۷۰.۰۰	۶۰.۳۴	۵۶.۲۵	۵۰.۰۰
موجودی مواد اولیه	۳۵.۷۱	۵۰.۰۰	۴۳.۷۵	۵۴.۵۵	۶۴.۲۹	۴۶.۴۳	۴۸.۴۴	۴۱.۶۷	۶۰.۰۰	۵۱.۷۲	۱۸.۷۵	۴۱.۶۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۲.۸۶	۵۴.۵۵	۵۰.۰۰	۶۱.۳۶	۳۵.۷۱	۵۳.۵۷	۶۲.۵۰	۵۳.۷۰	۵۵.۰۰	۵۳.۴۵	۳۷.۵۰	۶۶.۶۷
قیمت خرید مواد اولیه	۹۲.۸۶	۸۸.۶۴	۸۷.۵۰	۷۹.۵۵	۷۱.۴۳	۷۲.۳۲	۸۱.۲۵	۹۱.۶۷	۷۵.۰۰	۷۲.۴۱	۸۱.۲۵	۸۳.۳۳
موجودی محصول (انبار)	۴۲.۸۶	۴۵.۴۵	۶۲.۵۰	۶۱.۳۶	۵۰.۰۰	۵۴.۴۶	۵۱.۵۶	۴۳.۵۲	۳۵.۰۰	۵۵.۱۷	۵۰.۰۰	۳۳.۳۳
میزان صادرات کالا	۴۲.۸۶	۵۲.۲۷	۶۲.۵۰	۵۰.۰۰	۶۴.۲۹	۵۳.۵۷	۵۳.۱۳	۴۳.۵۲	۴۵.۰۰	۵۵.۱۷	۲۵.۰۰	۵۰.۰۰
قیمت محصولات تولید شده	۷۱.۴۳	۸۱.۸۲	۵۶.۲۵	۵۹.۰۹	۲۸.۵۷	۶۱.۶۱	۵۱.۵۶	۶۲.۹۶	۵۵.۰۰	۵۰.۰۰	۶۸.۷۵	۵۸.۳۳
مصرف حامل های انرژی	۵۰.۰۰	۶۱.۳۶	۵۰.۰۰	۵۴.۵۵	۶۴.۲۹	۵۶.۲۵	۶۵.۶۳	۵۴.۶۳	۶۵.۰۰	۶۳.۷۹	۵۰.۰۰	۷۵.۰۰
میزان فروش محصولات	۵۰.۰۰	۶۸.۱۸	۵۰.۰۰	۶۱.۳۶	۵۷.۱۴	۴۶.۴۳	۶۵.۶۳	۵۸.۳۳	۷۰.۰۰	۶۵.۵۲	۵۶.۲۵	۵۸.۳۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۷.۱۴	۸۱.۸۲	۸۱.۲۵	۶۵.۹۱	۵۷.۱۴	۵۹.۸۲	۶۵.۶۳	۵۹.۲۶	۸۵.۰۰	۶۰.۳۴	۳۷.۵۰	۵۸.۳۳